nus omnes *primæ* productæ *lucis* effectus & officia fuerunt: *terram* nempe *convertere, illuminare* & *conversionibus* globi diem ac noctem facere. Immani enim & vastissimæ N. *aquarum* moli elevandæ, partim in *nubes*, partim in *sidera*, & *ventos* convertendæ, ma- 17. xima rarefactio, & ad eam procurandam, potentissimus *ignis* requirebatur, quem S. textus in creationis historia *lucem* vocat. Terra autem jam siccata, nubibus elevatis, sideribus & meteoris productis, *vegetabilibus* quoque perfectis; tanta *ignis* quantitate non amplius opus erat; unde *stellis*, imprimis *sole* jam producto, *Angelum moturem* a rarefactione destitisse, ac proinde *lucem* illam *primordialem cessasse*, rationale est, & consequens. In cessantis ergo *lucis* locum, vices & officium, *sol* successit; rarefactione sua priori *luce* longe moderatior & *debilior*: ad reliqua tamen, quæ producenda superant, *animalia* nempe, & varia insecta proferenda, & vegetabilia jam progenita conservanda & vegetanda, sufficiens, & primordiali isto vehementissimo *igne*, ad hæc & similia naturæ munia absolvenda, longe commodior erat. Producto ergo sole, primus motor, atque ita prima lux cessavit; recensque jam nata natura seipsam perficere incepit, solis nempe ope & auxilio. Ex his & similibus facile colligere poterimus, N. illos nobis non entia obtrudere, qui existentiam præfatæ primordialis lucis, in nescio 18. qua Sphæra seu cœlo Empyreo sine ulla causa aut consequentia nobis etiamnum objiciunt. Possemus etiam hoc loco, de stellarum, inprimis Solis, *materia incombustibili*, nempe de stellaris terræ *Diaphaneitate & perpetuitate*; nec non de ejusdem analogia cum quodam terræ genere, etiamnum in nostro globo terrestri existente, proponere, & ventilare: sed quoniam brevitati studemus, nec hæc, quæ hactenus de productione scripsimus, in alium finem, quam ad demonstrandam *subterraneorum* originem, pertractemus, merito ad finem nostri scopi & proinde ad diem *quintum* properabimus, qui e regione quarti est. Quemadmodum enim in quarto die terrestris aqua, quæ ex cavernis globi terr-aquei in altum sublevata fuit, postmodum in sidera coiit, relicto reliquo aëre puriore, prout jam diximus; ita illa aqua, quæ in locum antecedentis in cavernas successit, & maria constituit, quinta globi conversione coaluit, seque ipsam N. præcipitavit. Cum vero hæc aqua antea, & quidem diu, supra terram steterit, non 19. modo ob admixtam terram *lutosa*, lenta, & *crassior*: sed & propter abstractionem purioris materiæ pro nubibus, stellis & meteoris, *fæculentior* facta est: Quæ fæculentiæ, postquam (quemadmodum illæ in firmamento, unde stellas processisse diximus) præcipitatæ essent, valde humidæ & lutulentæ naturæ erant. Quæ proinde facile *putrescerent*, & putrescendo varias novas species præberent, unde varia *aquatilia*, pro fæculentiæ nempe diversitate producta sunt, ut *pisces* & *cete* grandia, &c. Ex hac ergo fæculentiarum depositione duo consequebantur; primo, quod depositis fæculentiis aqua marina *purior* redderetur & limpidior; prout firmamentum clarius est factum, ex *stellarum* coitione. Deinde, ipsæ fæculentiæ *aquatilibus* originem præberent. Dum ergo hæc in mari contingunt, variæ interim species *animantium* ex terræ superficie prodiere; *humida* enim adhuc erat, & per levem calorem ac exinde provenientem